

تحلیلی بر طاق‌بندی و تزیینات دوره‌ی ایلخانی (نمونه‌ی موردی مجموعه مزار شیخ عبدالصمد)

حمیدرضا صارمی^{۱*}، محمد هادیان‌پور^۲، هما معینی‌فرد^۳

۱- دکتری معماری، استادیار گروه شهرسازی دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران (saremi@modares.ac.ir)

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه بروجرد (homa.moienefard@yahoo.com)

۳- دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده هنر و معماری (m_hadiyanpour@modares.ac.ir)

چکیده

در معماری ایلخانی، رهبران بلندپرواز و قوی (از نظر بدنی) مغول، خصوصیات شخصی‌شان را به تعقل و زیبایی معماری ایرانی افزودند که حاصل آن معماری استوار، حجیم و مجلل سده‌ی چهاردهم شد. این پژوهش برآنست تا با روش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از اسناد کتابخانه‌ای، تزیینات و طاق‌بندی‌های مجموعه‌ی مزار نطنز «شیخ عبدالصمد» که ضرورت بررسی آن به دو دلیل؛ یکی اینکه تنها نمونه‌ی دست‌نخورده در نوع خود است و دیگر عدم تشابهش با سایر بناهای ساخته شده در پایتخت‌های ایلخانی، لازم به نظر می‌رسد را مورد مطالعه قرار دهد. تکنیک طاق‌بندی در این مجموعه عرضی است. تزیینات آن نیز با مقرنس‌های گچی، کتیبه، کاشی معرق، آجر و سفالینه اجرا شده که از این میان کتیبه‌ها به دلیل مفهوم متنشان و کاشیکاری آن نیز به این دلیل که به نوعی سیر تکوینی کاشیکاری سده‌ی چهاردهم به حساب می‌آید؛ شایان توجه است. کتیبه‌های به کار رفته به سه دسته‌ی کاملاً گچی، ترکیب کاشی با سفالینه و ترکیب کاشی لعاب‌دار با کاشی بدون لعاب تقسیم می‌شوند و جمعاً سه نوع مختلف کاشی در آن به کار رفته است.

واژگان کلیدی: آرامگاه نطنز، معماری ایلخانی، تزیینات، طاق‌بندی